

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ilmastotulevaisuus

Ylläksen ystävät 17.9.2026

Heidi Siira
Projektipäällikkö
+358 40 673 7583
heidi.siira@metsa.fi

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on laaja ja luonnonkauneudestaan tunnettu tunturialue, jossa maisemat avautuvat pehmeäpiirteisten tunturien, taigametsien ja kirkkaiden järvien ylle.

Alueen sadan kilometrin mittainen tunturiketju luo ainutlaatuisen pohjoisen tunnelman, jossa voi hengittää maailman puhtainta ilmaa ja ihastella kansallismaisemaa.

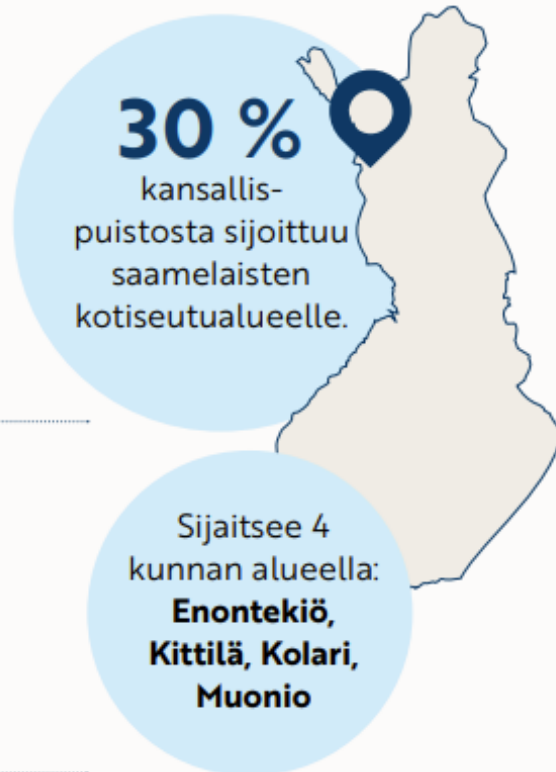
Tutustu Pallas–Yllästunturin kansallispuiston [www-sivuihin](#)

Kansallispuiston korkein huippu, Taivaskero **809 m**

Suomen kolmanneksi suurin, **1 023 km²**

100 km pitkä tunturijono

500 km kesäreittejä

Yli 45 taukopaikkaa

300 + 100 km latuja ja talvipolkuja

Perustettu
1938*

Suomen suosituin!

Noin **600 000** käyntiä vuodessa

110
kpl

yhteistyösopimuksia matkailuyritysten kanssa

Luontokeskukset

Yllästunturin luontokeskus Kellokas

Pallastunturin lähtöportti

Tunturi-Lapin luontokeskus

Suojelemisen arvoinen

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa halkoo lähes **100 km pitkä tunturiketju**, jäännös muinaisesta poimuvuoristosta. Valtakunnallista maisema-arvoa korostaa **Pallastunturien maiseman** valitseminen yhdeksi **Suomen kansallismaisemista**.

Kansallispuisto sisältää kaksi merkittävää EU:n luontodirektiivien perusteella suojeltua **Natura 2000 -aluetta: Pallas-Ounastunturi** ja **Ylläs-Aakenus**. Kansallispuiston laajuus tekee siitä yhden Suomen suurimmista suojelualuekokonaisuuksista, mikä mahdollistaa ekologisesti eheän tunturi-metsä-suoketjun säilymisen.

Kansallispuisto on luontoarvoiltaan kansainvälisestikin erittäin merkittävä. **Monimuotoinen luonto** koostuu tunturipaljakoista ja -koivikoista, pohjoisboreaalisesta havumetsästä, aapasoiden sekä rehevistä purovarsilehdoista ja kuusi-koista.

Kansallispuiston keskellä Sammaltunturissa **mitataan maailman puhtainta ilmaa**. Pallas Super Site -tutkimusasema on osa kansainvälistä ilmanlaadun mittausverkostoa.

Poronhoito on pitkäaikainen ja elävä osa kulttuuriperintöä ja sen perinteiset rakenteet sekä laidunalueet näkyvät kansallispuistossa.

Saamelaiskulttuuri näkyy puistossa on mm. pyhinä paikkoja sekä vanhoja pyyntikuoppia ja luonnonnittyjen käyttöalueina.

Luonnonrauha on merkittävä virkistyskäytöllinen arvo ihmisten hyvinvoinnin näkökulmasta.

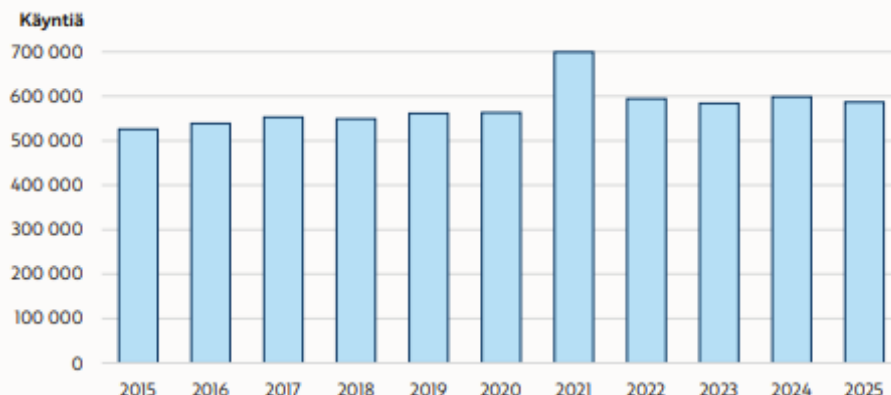
Kuva: Rami Valonen

Suomen suosituin

Käyntimäärillä mitattuna Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on vuodesta toiseen Suomen suosituin. Suosiota selittää hyvä saavutettavuus junalla, lentokoneella ja autolla, helppo pääsy tunturien huipuille, kattava reitti- ja taukopaikkaverkosto, maisemat sekä matkailualueen kattavat palvelut. Käynneistä noin 2/3 kohdistuu Ylläs-Aakenuksen alueelle ja 1/3 Pallas-Ounastuntureiden alueelle.

Tutustu Metsähallituksen Käyntimääräpalveluun (metsa.fi)

Kansallispuiston käyntimäärät 2015–2025

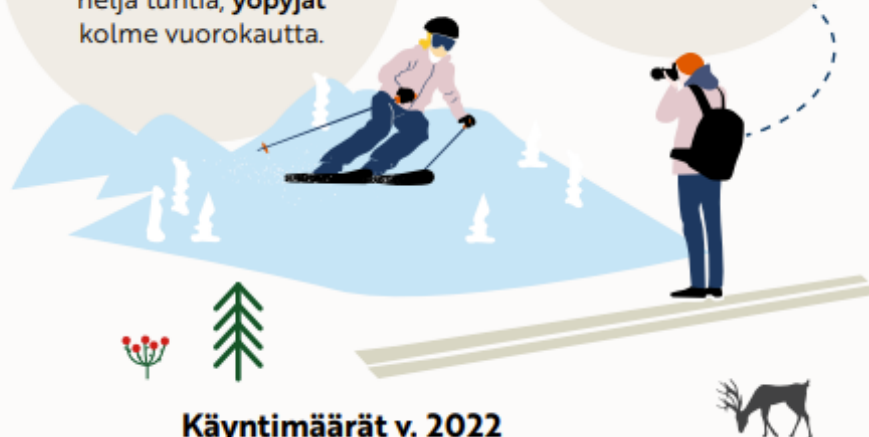

4h–72h

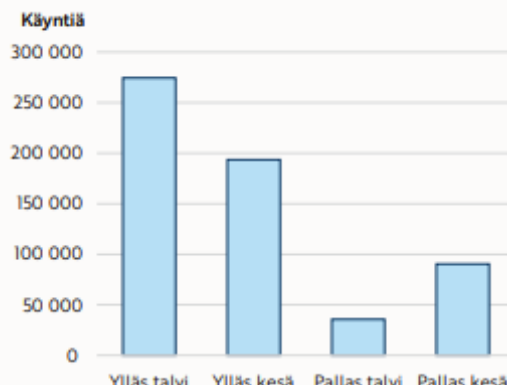
Päiväkävijät viettävät puistossa keskimäärin neljä tuntia, yöpyjät kolme vuorokautta.

85 %

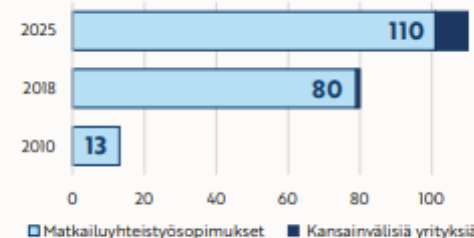
Kävijöistä päiväretkeilijöitä on 85 % ja puistossa yöpyjiä 15 %.

Käyntimäärät v. 2022

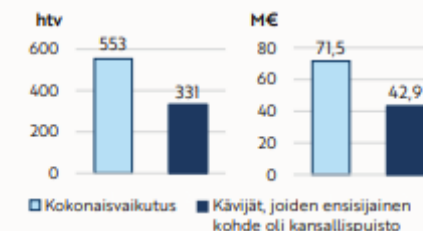

Matkailuyhteistyösopimukset

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on ykkönen myös matkailun yhteistyösopimusten määrässä mitattuna. Yhteistyöyritykset hyödyntävät kansallispuistoa viestinnässä tai järjestämällä esimerkiksi opastettuja retkiä. Kansallispuistossa järjestetään vuosittain myös useita isoja urheilutapahtumia.

Paikallistalousvaikutukset

Vuonna 2024 matkailun kokonaistulovaikutus oli 71,5 M€. Tästä 42,9 M€ tuli kävijöiltä, joiden ainoa tai ensisijainen kohde oli kansallispuisto. Vastaavat luvut työllisyysvaikutusten osalta olivat 553 htv ja 331 htv.

Pohjoismaista yhteistyötä

Tavoite: **parantaa suojelualueiden kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen.**

- Kokeillaan **käytännönläheisiä ilmastoreiluja ratkaisuja**, vahvistetaan **ilmastomyönteistä ajattelua** ja toimintaa sekä rakennetaan **kestäviä verkostoja** pohjoisista suojelualueista vastaavien ammattilaisten välille.
- Abiskon kansallispuisto, Pallas-Yllästunturin ja Oulangan kansallispuistot, Reisan kansallispuisto, Pasvikin luonnonsuojelualue.

Pitkäaikainen säätutkimus paljastaa Kuusamossa: Jääpeite pysyy joessa kaksi kuukautta vähemmän kuin ennen – "Vuodet vaihtelevat, mutta talven trendi on selvä"

JULKAISTU 10.02.2021 19:56

Oulangan kansallispuistossa Kuusamossa on tehty hätkähdyttävä havainto jääpeitteen ohentumisesta. Alueella on tutkittu erilaisia sääilmiöitä 50 vuotta, ja siinä ajassa jääpeitteinen aika on lyhentynyt keskimäärin lähes kaksi kuukautta.

Kansainvälinen Interreg Aurora –rahoitteinen hanke. Budjetti 2 M€. Hankeaika 1.3.2024-31.12.2026.

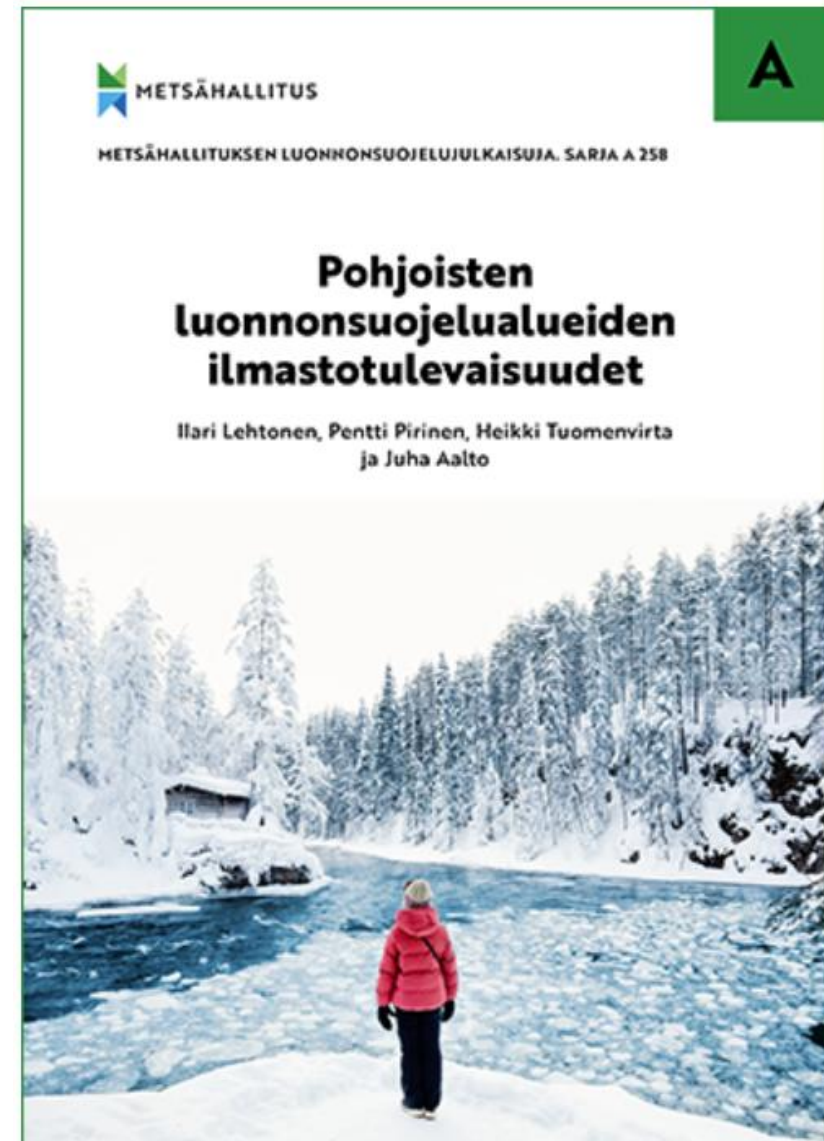

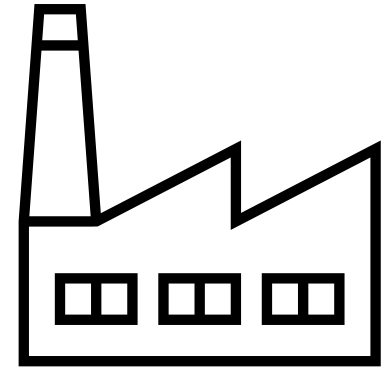
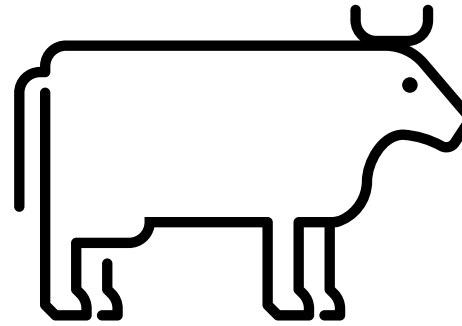
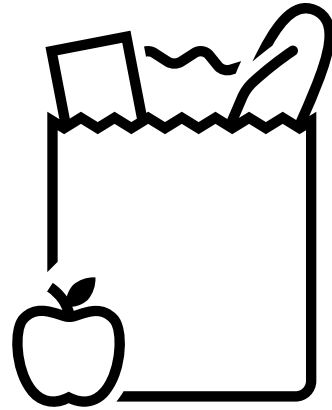
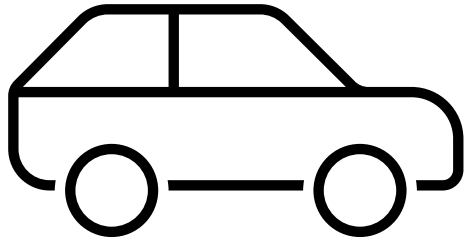
Tulevaisuus on epävarma

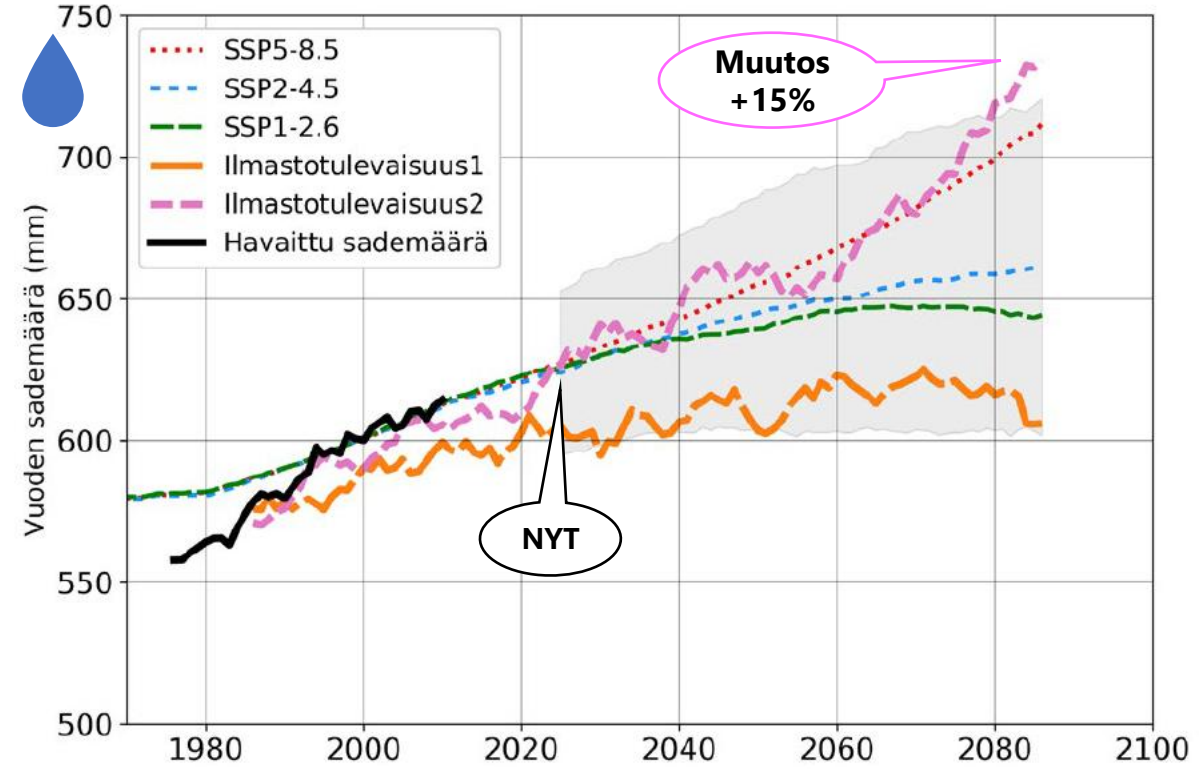
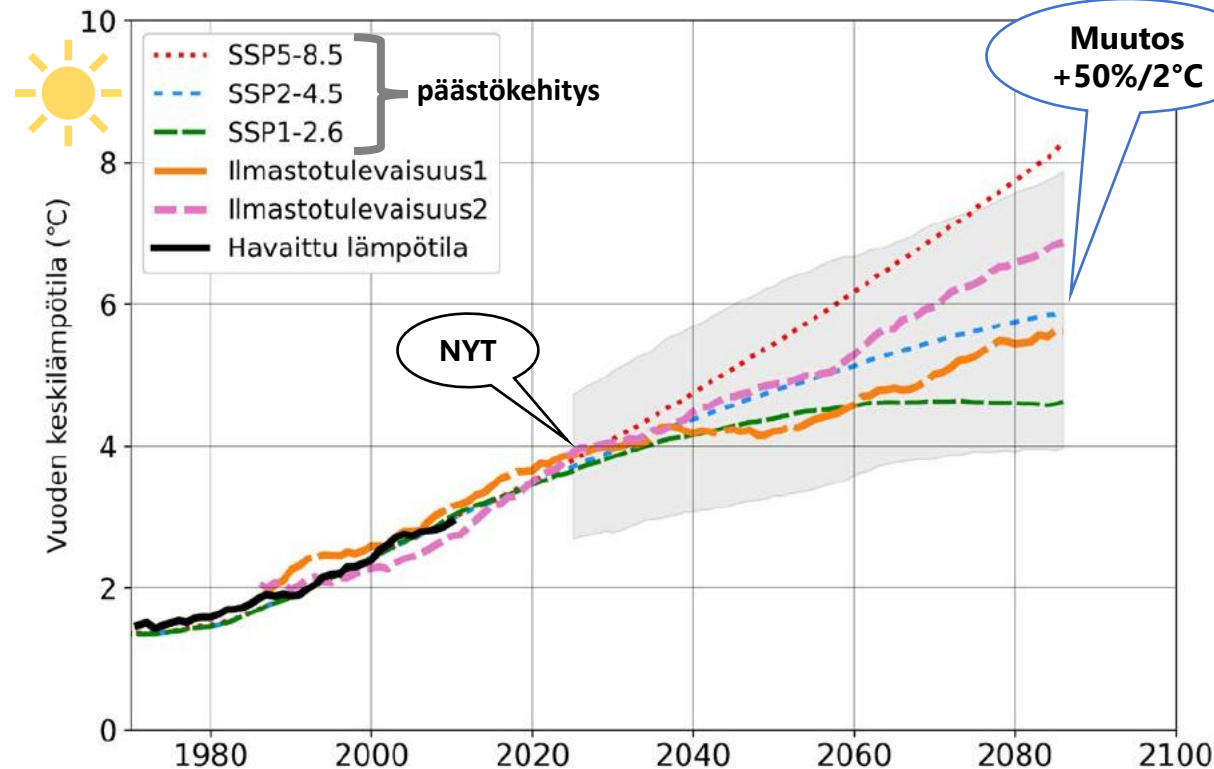
Havainnot ja skenaariot

- **Ilmastohavaintojen** (mennyt ilmasto) ja **-skenaarioiden** (tulevaisuuden ilmasto) avulla voi tunnistaa keskeiset sää- ja ilmatoriskit → mahdollisten vaikutusten arviointi.
- Epävarmuustekijöiden huomioimiseksi muodostettiin **kaksi toisistaan poikkeavaa ilmastotulevaisuutta**, jotka **molemmat kuvaavat yhtä mahdollista ilmasto-olojen tulevaa kehityskulkua**.
- Skenaario **ei ole ennuste**. Skenaario-ajattelussa **pyritään kuvaamaan erilaisia tapahtumapolkuja ja vaihtoehtoisia tulevaisuuden tiloja**, ja tätä kautta ymmärtämään, mitkä tekijät voivat johtaa erilaisiin tulevaisuuskuviin.

Toisistaan poikkeavat ilmastotulevaisuudet

1. **Kuiva ja** vuosisadan loppua kohden **hitaanlaisesti lämpeävä**
2. **Kosteanlämmiin ja leutotalvinen,** vuosisadan loppua kohden nopeasti lämpenevä

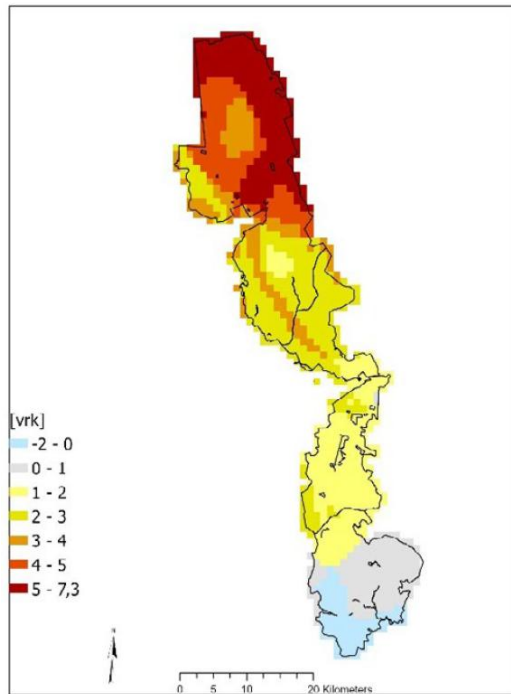
Tarkastellut ilmastomuuttajat: Pallas-Ylläs

Ilmastomuuttaja	Määritelmä	Yksikkö	"Tulkittava tieto"
Syvän lumipeitteen kesto ja alku	Lumen syvyys pysyvästi ≥ 20 cm	päivien lkm, päivänumero	Kertoo milloin ladut voi ajaa ja kelkkailukausi alkaa. Kertoo mihin ajankohtaan vuotta matkailun talvi sijoittuu.
Termisen talven alku	Vuorokauden keskilämpötila on pysyvästi $< 0^{\circ}\text{C}$	päivänumero	Kertoo illoin suoat ja vesistö alkavat jäätymään.
Termisen kasvukauden alku	Ensimmäinen päivä, kun vuorokauden keskilämpötila ylittää pysyvästi $+5^{\circ}\text{C}$ ja maa on lumeton	päivänumero	Kertoo kevän vaihtumisesta kesään. Ennakoi kesämatkailusesongin alkua.
Termisen kasvukauden lämpösumma	Kasvukauden aikana $+5^{\circ}\text{C}$ ylittävien vuorokauden keskilämpötilojen summa	astevuorokausi ($^{\circ}\text{C}$ vrk)	Kertoo kasvukauden 'tehollisesta' ajasta, joka vaikuttaa maisemien kehittymiseen (pusikoituminen ja puurajan nousu) sekä kasvien leviämiseen ylemmäs.
Kuivat päivät	10 sateetonta vuorokautta (vrk sademäärä ≤ 1.0 mm) ylittävien vuorokausien lukumäärä	päivien lkm	Voi kertoa maastopatojen todennäköisyyden kasvamisesta ja juomaveden vähyydestä.
Nollanohituspäivät	Vuorokauden alin lämpötila $< 0^{\circ}\text{C}$ ja vuorokauden ylin lämpötila $> 0^{\circ}\text{C}$	päivien lkm	Kertoo liukkaudesta maastossa.
Vuoden sademäärä	Vuoden aikana kertynyt sadesumma	mm	Vuoden sademäärä kertoo yleisestä suunnan muutoksesta sadannassa. Ei eritele vettä ja lunta.
Sulan maan ajan sademäärä	Touko-lokakuun sadesumma	mm	Sulan maan aikainen sade (M, J, J, A, S, O) kertoo reiteille ja rakenteille aiheutuvasta kuormituksesta, lisäksi myös juomaveden saatavuudesta.

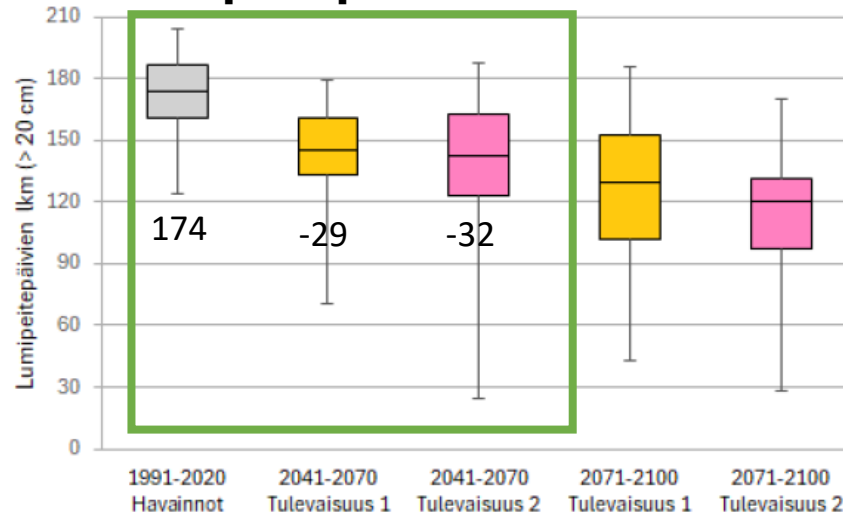
Tuoko tulevaisuus lisää lunta Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon?

Syvän lumipeitteen (yli 20 cm) kestoaika lyhenee ja alku myöhäistyy

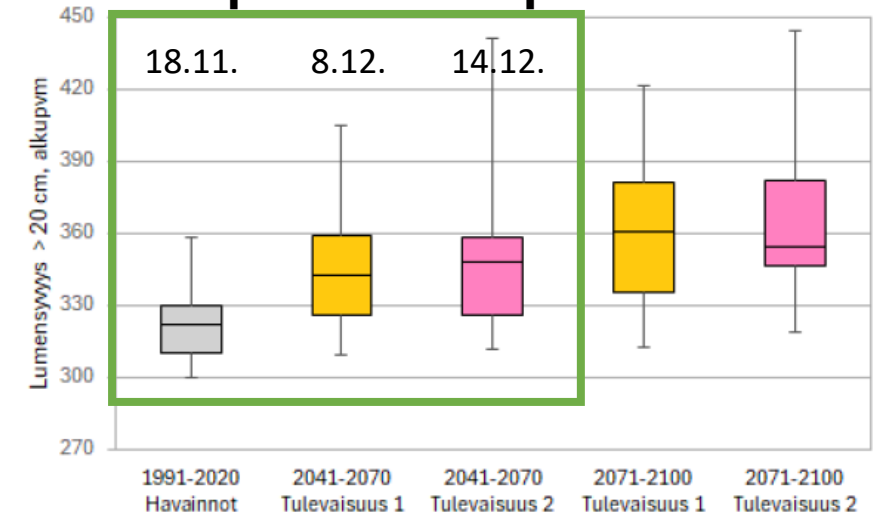
Keskimääräisen alkupvm muutos

Lumipeitepäivien lukumäärä

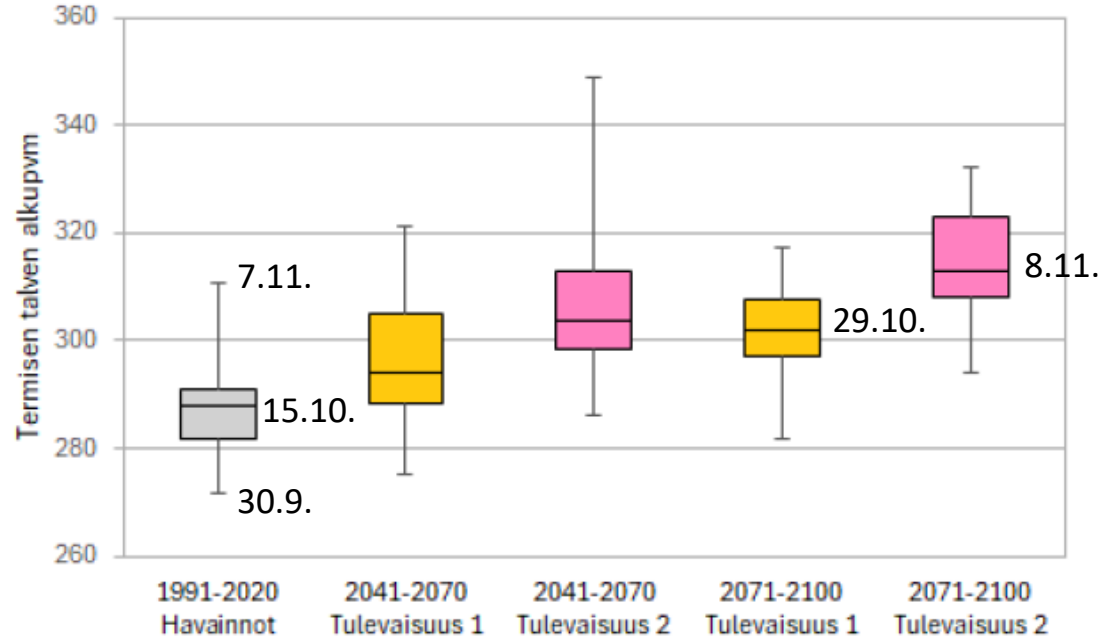
Lumipeitteen alkupvm

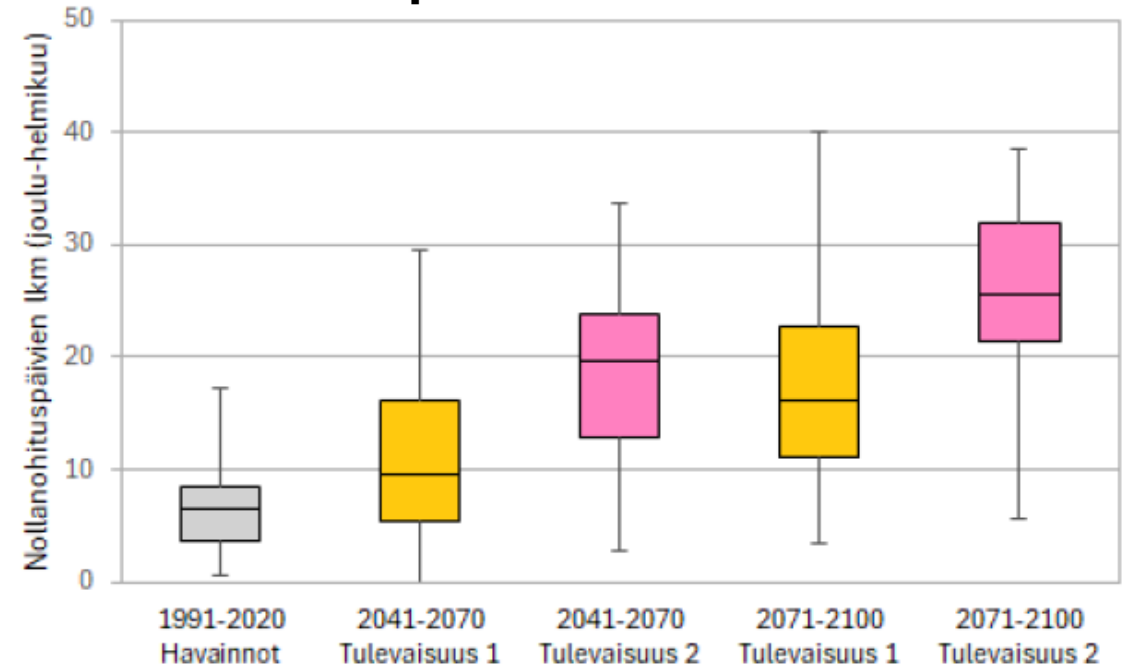
- Vuosien välinen vaihtelu kasvaa molemmissa tulevaisuuksia vrt. nykyilmastoon.
- Muutos on hieman suurempi kosteanlämpimässä ja leutotalvisessa ilmastotulevaisuudessa (IT2).

Termisen talven alku myöhäistyy ja nollanohituspäivät yleistyvät

Termisen talven alku

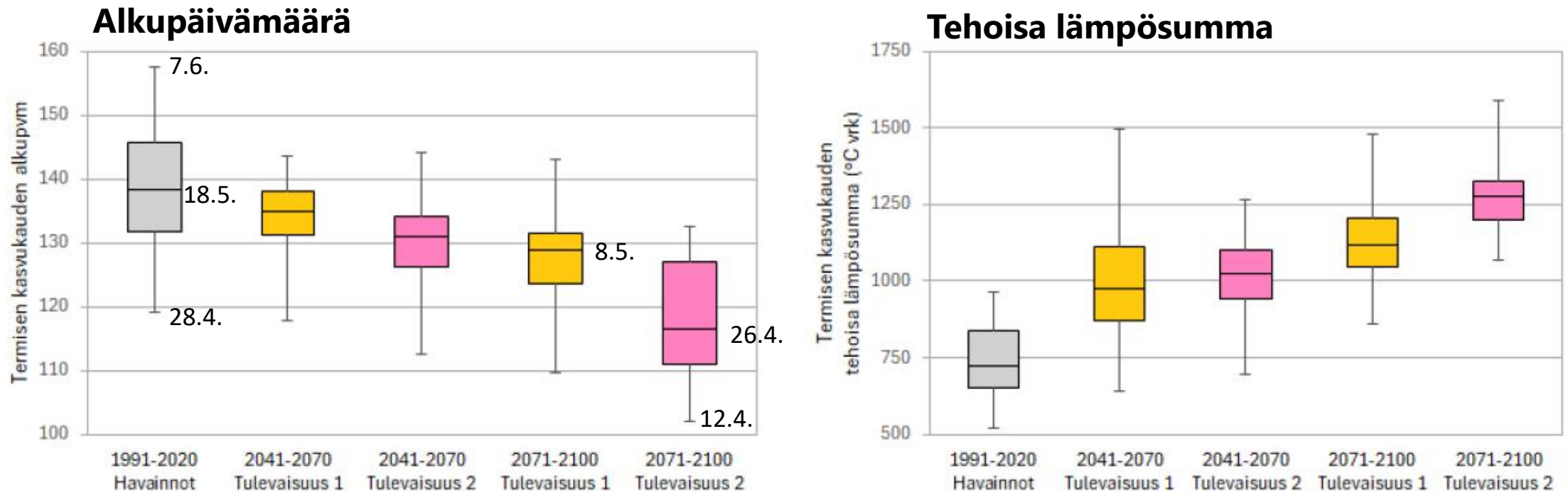

Nollanohituspäivät

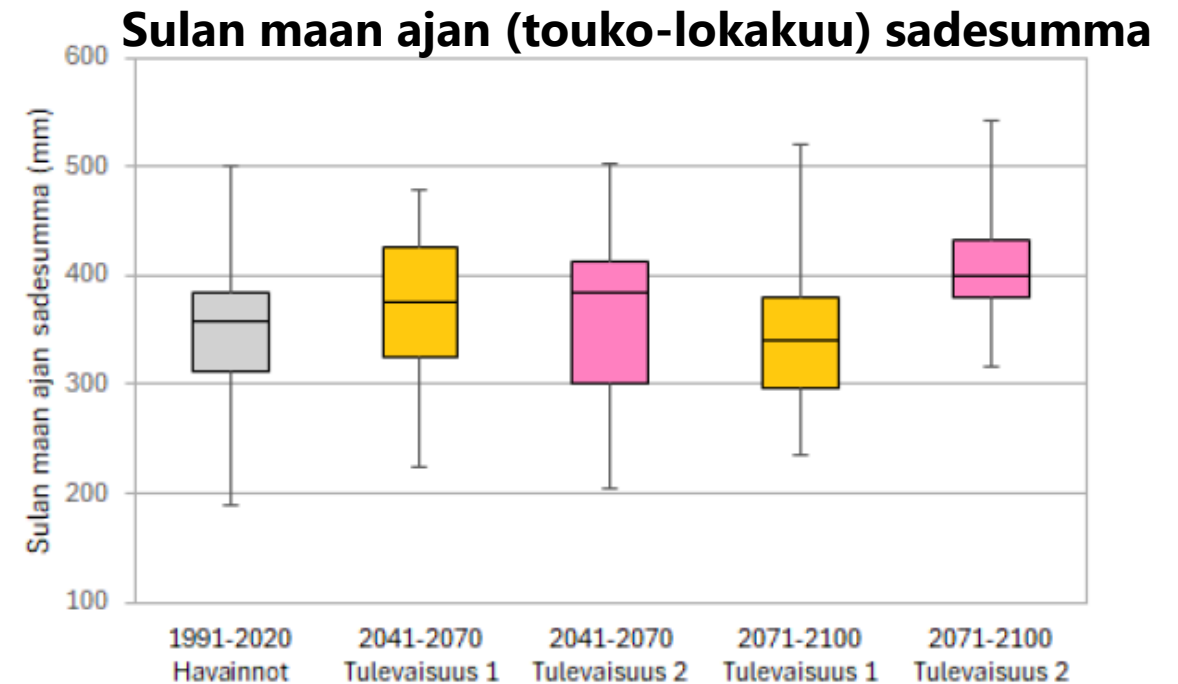
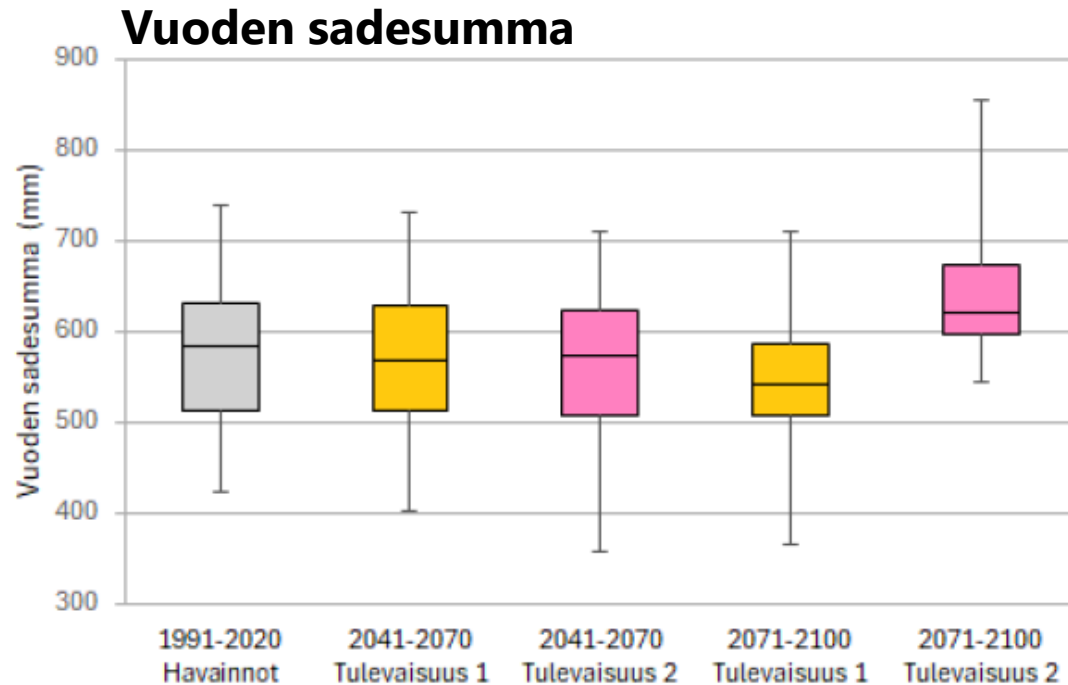
- Vuotuinen sademäärä kasvaa vuosisadan loppuun mennessä IT2:ssa
- Nollanylityspäivät yleistyvät erityisesti IT2 ja vuosien välinen vaihtelu kasvaa

Kasvukausien alku aikaistuu ja ne lämpenevät

- Kasvukausien alku aikaistuu huomattavan paljon erityisesti IT2 (keskimäärin 3 viikkoa)
- Vuosisadan lopulla kasvukauden tehoisa lämpösumma saattaa ylittää molemmissa ilmastotulevaisuuksissa nykyisen Etelä-Suomen olosuhteet.

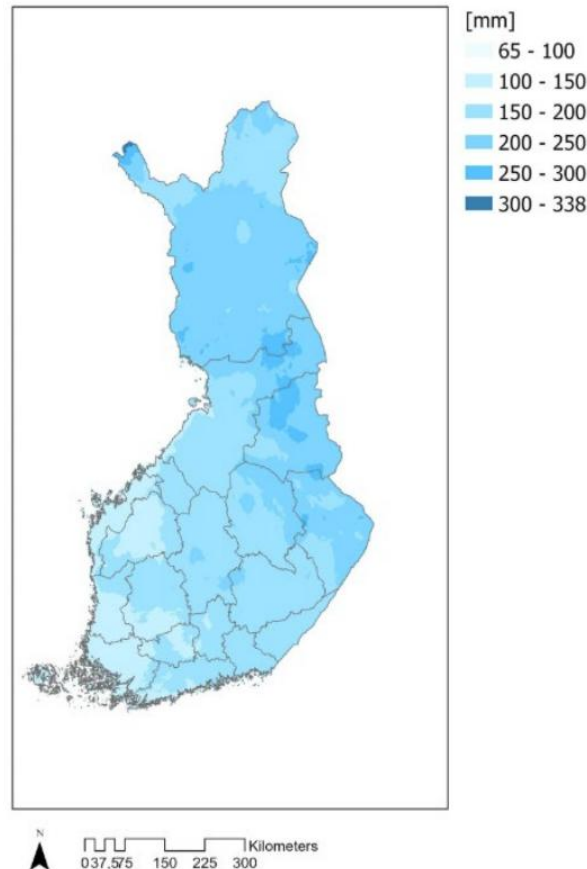
Sademäärissä muutokset ovat maltillisia

- Vuotuinen sademäärä kasvaa vuosisadan loppuun mennessä IT2:ssa
- Sulan maan ajan sadesummassa muutokset pieniä, vuosien välisen vaihtelun pysyessä pääosin nykyisenkaltaisena.

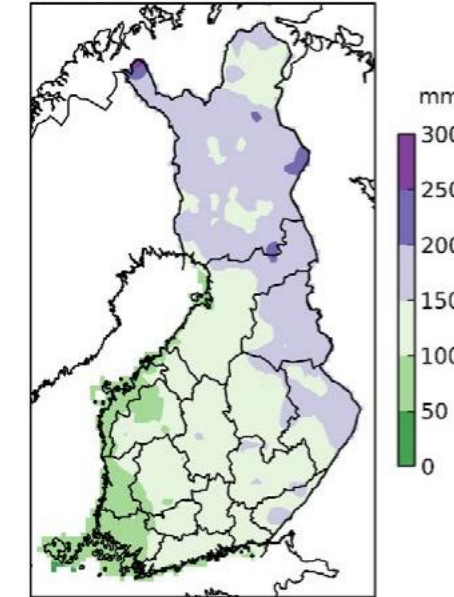
Lumena tulleen sateen määrä

- Vuosisadan puoliväliin mennessä lumena tulevan sateen määrä **pienenee molemmissa ilmastotulevaisuuksissa** kautta maan osapuilleen **noin 20% (50 mm)**, ollen jaksolla 2041–2070 suuressa osassa Itä- ja Pohjois-Suomea 150–200 mm.

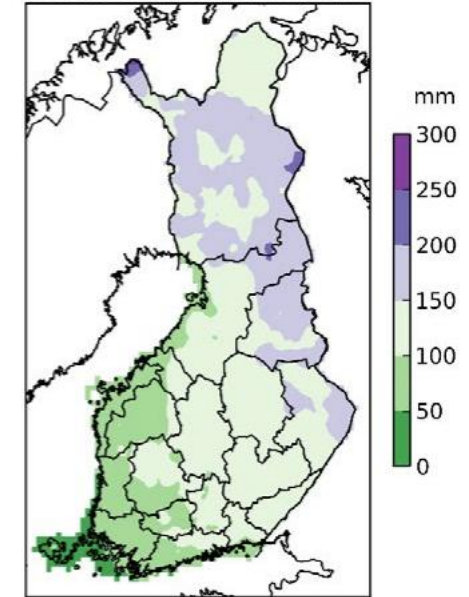

Kuva 59. Keskimääräinen lumena tulleen sateen määrä Suomessa vertailukaudella 1991–2020.

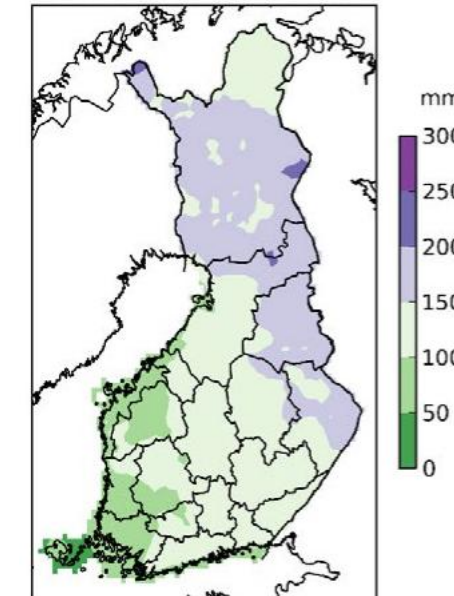
2041-2070 Ilmastotulevaisuus 1

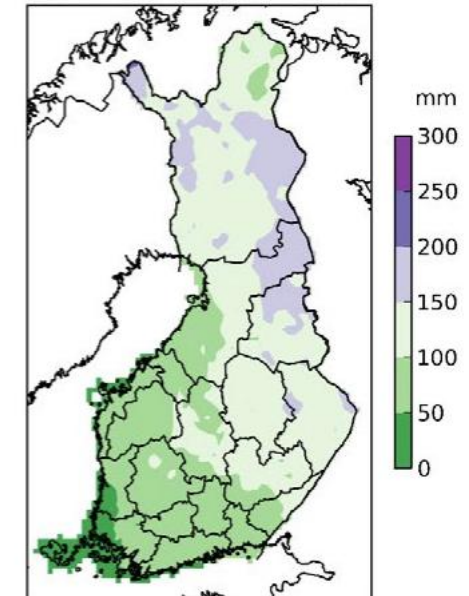
2071-2100 Ilmastotulevaisuus 1

2041-2070 Ilmastotulevaisuus 2

2071-2100 Ilmastotulevaisuus 2

Kuva 60. Lumena tulevan sateen määrä jaksoilla 2041–2070 ja 2071–2100 kahdessa ilmastotulevaisuudessa.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston ilmastoviisas matkailusuunnitelma

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia luonnolle

**Tunturien
metsittyminen**

**Vedet lämpenevät ja
rehevöityvät**

**Maaperän muutokset ja
eroosion lisääntyminen**

**Lumipeitteen viipymä ja
koostumus muuttuu**

**Luontotyyppien
katoaminen**

**Arktisten lajien
elinolosuhteet heikentyvät
ja eteläiset lajit syrjäyttävät
paikalliset lajit**

**Uusien tuholaislajien
saapuminen**

Ilmastomuutoksen vaikutus maisemaan ja vierailuajankohtaan

Maisemat ovat yksi tärkeimmistä syistä vieraillla Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa. Ilmaston muuttuessa myös maisema muuttuu hiljalleen. Muutokset luonnossa ja lumessa vaikuttavat maisemaan eniten. Vierailuajankohtiin liittyvät muutokset voivat tapahtua nopeastikin esimerkiksi erilaisten matkailutrendien siivittämänä.

Pakkaslumet vähenevät ja raskas, luonnon roskainen, lumi yleistyy.

Talvisesonki alkaa myöhemmin ja päättyy aiemmin.

Tykkylumet vähenevät.

Eri aktiviteettien otollinen harrastusaika voi muuttua.

Ruskan väriloisto himmenee koivikoiden vähetessä.

Tunturikoivikot vähenevät mittarituhojen ja porojen ylilaidunnuksen vuoksi.

Etelä-Suomen vähälumisyyden vaikutus on kaksijakoinen; tekee talvilomasta eksoottisemman, mutta varusteita ja talviliikuntaosaamista on vähemmän.

Puurajan noustessa avoimet tunturipaljakat pienenevät.

Lauhat kelit painavat hanget tiiviiksi.

Tunturien rinteet pusikoituvat.

Vähälumisuus ja märkyys lisäävät reittien mutaisuutta ja maaston kulumista.

Kesäsesonki pitenee.

Eurooppalaiset hakeutuvat lomalla viileämpään ilmastoonns. coolcation.

Lähialueiden matkailijat reagoivat herkemmin sääennusteeseen ja muuttavat suunnitelmia.

Ilmastomuutoksen vaikutusta maisemaan ja vierailuajankohtaan tarkasteltiin Metsähallituksen Luontopalvelujen asiantuntijoiden voimin.

Kestävyiden uhat Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa

Hallitsematon matkailun ja virkistyskäytön kasvu

Klikkaa kunkin uhan
väkästä avataksesi
lisätietoa.

**Paikallisten elinolojen
heikkeneminen**

**Huoltotarpeen
lisääntyminen**

Maaston kuluminen

**Kävijäryhmien
väliset konfliktit**

Ruuhkaisuus

**Vastuuttoman matkailu-
markkinoinnin ja ohjelma-
palvelutoiminnan kasvu**

**Eläimiä häiritsevä liikkuminen
reittien ulkopuolla**

**Massatapahtumien
luontovaikutukset**

**Liikkumistapojen ja
välineiden kehitys**

Esimerkki käyntimäärien kasvun aiheuttamista kestävyshaasteista

Tunturikangas toipuu hitaasti

Kukastunturi on upeiden maisemien ja kestäväidyn reitin vuoksi kävijöiden suosiossa. Huipulle pääsee verrattain helposti, lähtöpaikasta ja kulkutavasta riippuen. Sähköpyöräilyn kasvun myötä Kukastunturista on tullut yhä useammalle saavutettavissa oleva retkikohde.

Reitin kestäväointi ohjaa kävijät pysymään reitillä ja suojelee herkkää luontoa. Ongelmaksi on kuitenkin muodostunut tunturin laella maisemia ihastelevien kävijöiden liikkuminen tunturikankaalla, jonka kasvillisuus ei kestä kulutusta.

Luontoarvojen heikentyminen velvoittaa suojelualueen hoitajaa toimimaan tilanteen korjaamiseksi. Parhaillaan päivi-

Suojellaan tunturikankaita yhdessä – liikutaan vain merkityillä reiteillä.

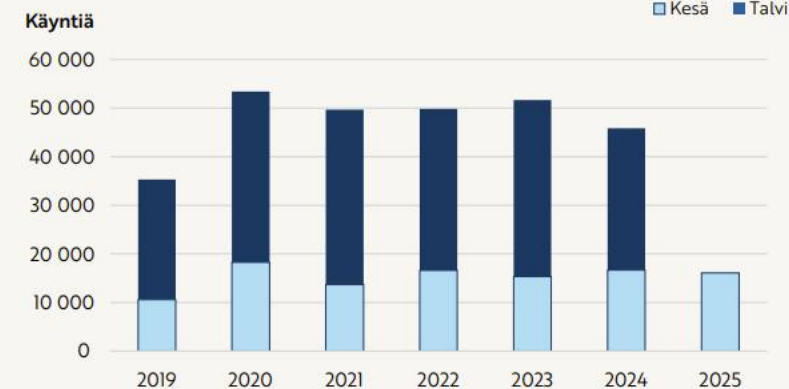
tettävässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään rajoitusvyöhykkeen perustamista Kukastunturin päälle, jolloin liikkuminen reitin ulkopuolella on sulan maan aikaan kiellettyä.

Kuvaamiselle osoitettaisiin erillinen paikka.

Kuva: Rami Valonen

Kukastunturin käyntimäärät

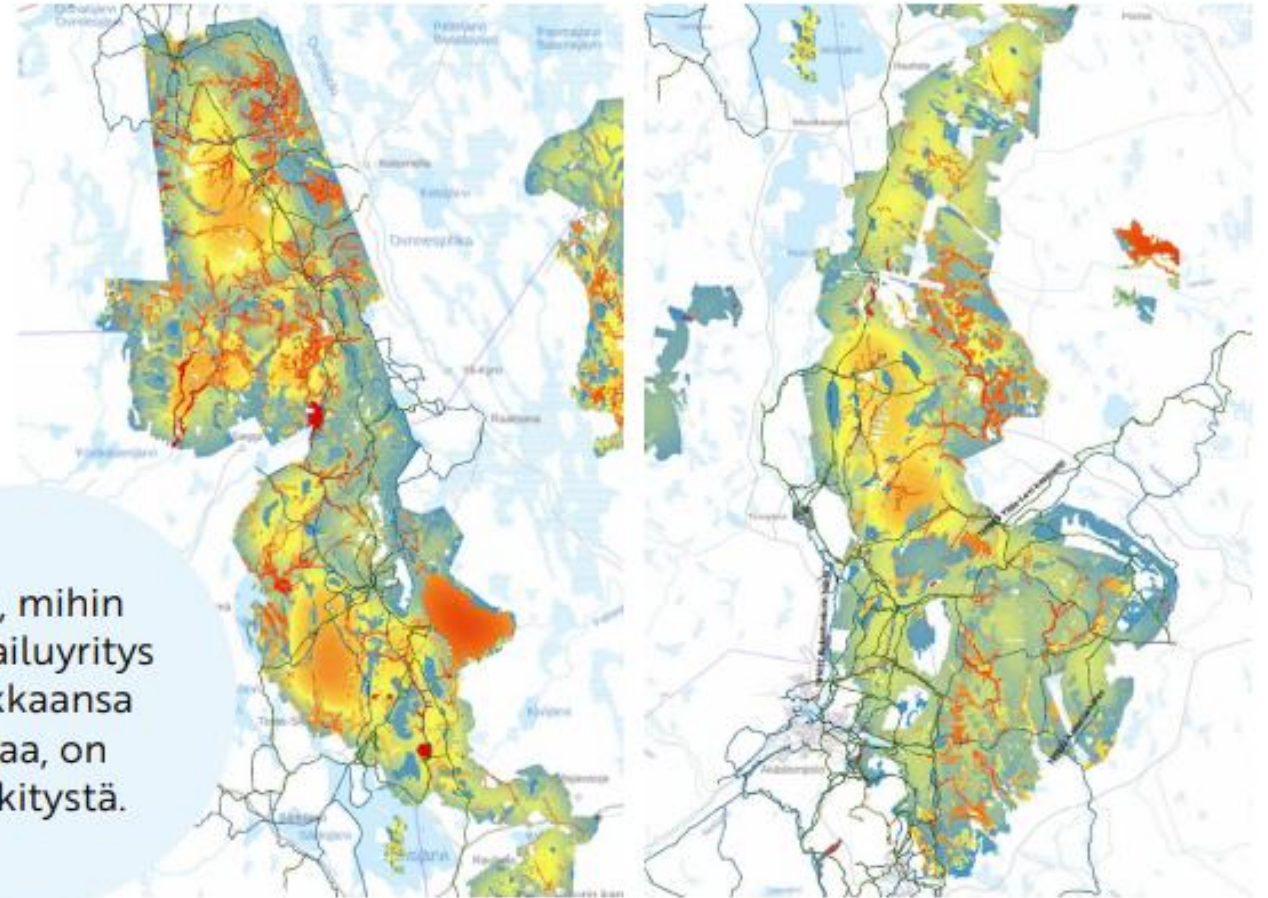
Kuva: Minna Koramo

Käytön ohjaus keskeistä suojelu- arvojen säilymiselle

Suojeluarvojen ja luonnon
monimuotoisuuden säilyttäminen on
kansallispuistojen **tärkein tehtävä**.

Toisaalta puistojen tehtävänä on myös
luoda ihmisille **mahdollisuuksia nauttia**
ja oppia **luonnosta retkeilemällä**.

Sillä, mihin
matkailuyritys
asiakkaansa
ohjaa, on
merkitystä.

Vaihtoehdot ekosysteemien muutoksen hallintaan

Vastustaminen

Pyritään säilyttämään tai ennallistamaan luontoarvojen tila ja toimivuus **historiallisia tai nykyisiä hyväksyttäviä olosuhteita vastaaviksi.**

Ohjaaminen

Ohjataan aktiivisesti luontoarvojen tilan ja toiminnan muutosta **kohti toivottua uutta tilaa.**

Hyväksyntä

Sallitaan luontoarvojen tilan ja toiminnan muuttuminen **ilman aktiivisia toimia kehityssuunnan muuttamiseksi.**

Kansallispuiston ajankohtaisia

- Yllästunturin luontokeskus Kellokas on myynnissä
 - Tarjousten vastaanotto päättyi 7.9.
- Kansallispuiston palvelut pyritään säilyttämään ennallaan
 - Ojanlatvan päivätupa – suljettu → uusi laavu
 - Vuolittaman hirvikämppä autiotupa - suljettu
 - Tuorekurun autiotupa – suljettu
 - Sioskosken päivätupa – suljettu
 - Aakenuksella sorastettu reittejä

Kiitos!

Heidi Siira, projektipäällikkö

P 040 673 7583

S heidi.siira@metsa.fi

www.metsa.fi/projektit/clap

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus